

Vyhodnotenie
16. ročníka česko-slovenského projektu
pre základné školy a osemročné gymnáziá

Záložka do knihy spojuje školy = Záložka do knihy spája školy
Cestování napříč knižními příběhy / Cestovanie naprieč knižnými príbehmi

Národní inštitút vzdelávania a mládeže v Bratislave v spolupráci s Knižnicou Jiřího Mahena v Brne vyhlásili pri príležitosti októbra ako **Medzinárodného mesiaca školských knižníc 2025** (International School Library Month 2025) pre základné školy a osemročné gymnáziá 16. ročník česko-slovenského projektu ***Záložka do knihy spojuje školy: Cestování napříč knižními příběhy = Záložka do knihy spája školy: Cestovanie naprieč knižnými príbehmi.***

Cieľ česko-slovenského projektu

Cieľom česko-slovenského projektu bolo nadviazanie kontaktov medzi českými a slovenskými základnými školami a osemročnými gymnáziami a podpora čítania prostredníctvom výmeny záložiek do kníh. Žiaci vytvorili záložku do knihy, na ktorej ľubovoľnou technikou stvárnilí tému česko-slovenského projektu ***Cestování napříč knižními příběhy / Cestovanie naprieč knižnými príbehmi***, a následne si ju vymenili so žiakmi z pridelenej partnerskej školy z Českej republiky alebo zo Slovenskej republiky. Rovnako mohli žiaci prostredníctvom literárneho motívu zobrazeného na záložke ukázať svojim rovesníkom, že vďaka knihám sa dajú spoznávať rôzne miesta, dobrodružstvá a osudy knižných hrdinov, akoby tam boli v skutočnosti. Výmenu záložiek využili školy k nadviazaniu spolupráce, priateľských kontaktov alebo na poznávanie jazyka, literatúry, histórie, kultúry, regionálnych zvykov či života žiakov v Českej republike a zároveň aj ako prierezovú tému do Školského vzdelávacieho programu alebo ako súčasť školského projektu.

Priebeh česko-slovenského projektu

České a slovenské základné školy a osemročné gymnáziá, ktoré sa chceli zúčastniť česko-slovenského projektu, vyplnili do 26. septembra 2025 elektronickú prihlášku, ktorá bola k dispozícii na webovom sídle Národného inštitútu vzdelávania a mládeže. Na základe spracovaných údajov z elektronických prihlášok z Českej republiky a zo Slovenskej republiky vytvoril Národní inštitút vzdelávania a mládeže **553 partnerských dvojíc** s prihladením na typ školy a druh školy (napr. základná škola, špeciálna škola, málotriedka, osemročné gymnázium), stupeň zapojenia žiakov zo základnej školy (napr. len 1. stupeň, len 2. stupeň, spolu 1. a 2. stupeň), na počet prihlásených žiakov a vopred dohodnuté partnerstvo medzi dvoma školami. Z uvedeného počtu bolo **341 partnerských dvojíc** vytvorených medzi českými a slovenskými školami a **212 partnerských dvojíc** medzi samotnými slovenskými školami, a to z dôvodu menšieho počtu prihlásených českých škôl.

V dňoch 1. a 2. októbra 2025 zaslal Národní inštitút vzdelávania a mládeže kontaktné údaje každej partnerskej dvojici spolu s podrobnými doplňujúcimi informáciami o realizácii česko-slovenského projektu. Zúčastnené partnerské dvojice informoval o tom, že vzájomná

komunikácia, výmena záložiek i nadväzovanie priateľských kontaktov bude len v ich pôsobnosti. Termín ukončenia výmeny záložiek bol stanovený na 31. október 2025.

Národný inštitút vzdelávania a mládeže priebežne posielal zúčastneným českým a slovenským školám dôležité informácie a pokyny, ako postupovať pri realizácii česko-slovenského projektu. Termín zaslania dobrovoľného vyhodnotenia z priebehu česko-slovenského projektu bol stanovený na 14. november 2025.

Odporúčané čitateľské aktivity

Na začiatku realizácie česko-slovenského projektu Národný inštitút vzdelávania a mládeže odporučil školám v Česku a na Slovensku rôzne aktivity zamerané na podporu kreatívneho čítania. Napríklad hodiny hlasného čítania, literárne kvízy, recitačné alebo čitateľské súťaže, žiacke besedy o prečítaných knihách, besedy s rodičmi alebo starými rodičmi žiakov o obľúbených knihách, besedy so spisovateľmi alebo s ilustrátormi, čítanie dobrodružných príbehov a rozprávok staršími žiakmi mladším žiakom, dramatizácie básničiek a rozprávok, tvorba leporel podľa námetu z prečítaných alebo vypočutých príbehov, písanie vlastných príbehov podľa fantázie, čitateľské dielne, písanie čitateľských denníkov, literárne prezentácie, návštevy školskej knižnice alebo verejnej knižnice, rozhlasové relácie s cieľom predstaviť celej školskej komunite pridelenú partnerskú školu, vyučovacie hodiny zamerané na poznávanie jazyka, literatúry, histórie, kultúry či regionálnych zvykov v Českej republike a v Slovenskej republike.

Vyhodnotenie česko-slovenského projektu

Do česko-slovenského projektu sa prihlásilo **1 106 škôl s celkovým počtom 127 588 žiakov**, z toho bolo **341 českých škôl s celkovým počtom 34 526 žiakov** a **765 slovenských škôl s celkovým počtom 93 062 žiakov**.

Národný inštitút vzdelávania mládeže poslal poďakovanie každej zúčastnenej českej i slovenskej škole za aktívnu účasť v česko-slovenskom projekte a za zmysluplné, radostné a inšpiratívne naplnenie jeho poslania. Následne české a slovenské školy vyzval na dobrovoľné vyhodnotenie česko-slovenského projektu a pripojenie fotografií najkrajších záložiek.

Výber z dobrovoľného hodnotenia česko-slovenského projektu 407 českými a slovenskými školami spolu s fotografiami najkrajších záložiek je dostupný na tejto webovej adrese:

https://nivam.sk/wp-content/uploads/2025/11/Hodnotenie_zakladnymi_skolami_a_osemrocnyimi_gymnaziami_15_rocnika_cesko-slovenskeho_projektu_Zalozka_do_kniha_spaja_skoly.pdf

Ocenenie škôl za účasť v česko-slovenskom projekte

Národný inštitút vzdelávania a mládeže poslal všetkým zúčastneným školám z Českej republiky a zo Slovenskej republiky, ktoré si čestne splnili svoje záväzky voči svojej partnerskej škole, **diplom za účasť v česko-slovenskom projekte**.

Výroba záložiek

Výrobe záložiek predchádzali rôzne pútavé, inšpirujúce a zábavné čitateľské aktivity, v rámci ktorých sa českí a slovenskí žiaci spoločne rozprávali o knihách, ktoré mali radi, delili sa o svoje čitateľské zážitky a odporučili spolužiakom svoje obľúbené knihy. Najmenší žiaci čerpali inšpiráciu z rozprávok a hrdinov večerníčkov. Starší žiaci a mladší gymnazisti sa zase zamerali na literatúru pre pokročilých čitateľov. Záložky vyrábali počas vyučovania, čitateľských dielní a krúžkov alebo v školskej družine s nadšením, podľa svojich schopností a veku. Používali rozmanité techniky a tvary, aby do obrázkov preniesli svoje pocity a náladu z prečítaných kníh.

Literárne inšpirácie českých žiakov

Českí žiaci sa najčastejšie inšpirovali pri tvorbe záložiek týmito knihami: *O pejskovi a kočičke*, *O veľiké řepé*, *Hrnečku vař*, *Pipí Dlouhá Pančucha*, *Malý princ*, *Harry Potter*, *Deník Malého poseroutky*, *Králík Fiala*, *Dopravní prostředky*, *Dopisy od Felixe*, *Dobrodružné dopisy od Felixe*, *Dášenka*, *Povídání o pejskovi a kočičke*, *Bob a Bobek*, *Mach a Šebestová*, *Káťa a Škubánek*, *Krysáci*, *Robinson Crusoe*, *Kniha džunglí*, *Alenka v říši divů*, *Kytice*, *Babička*, *Ferda Mravenec*, *Čertík Berík*, *Krtkova dobrodružství*, *Rákosníček*, *Kocour Mikeš*, *Kvak a Žbluňk*, *Ezopovy bajky*, *Česká říkadla*, *písničky a povídky*.

Literárne inšpirácie slovenských žiakov

Slovenskí žiaci sa pri výbere literárneho motívu inšpirovali najčastejšie týmito knihami: *Matilda*, *Malý princ*, *O malom kozmonautovi*, *Harry Potter*, *Mačky letia do Kanady*, *Včielka Maja*, *Ako išlo vajce na vandrošku*, *Tri prasiatka*, *Červená čiapočka*, *Tigri tím*, *Muflón*, *Ancijáš*, *Veľryba Gerda*, *Minecraft*, *Mickey Mouse*, *Šmolkovia*, *Smelý zajko v Afrike*, *Danka a Janka*, *Rozprávky o psíčkovi a mačičke*, *Povesti o slovenských hradoch*, *Macko Uško*, *Z poľovníckej kapsy*, *Kniha džunglí*, *Medovníkový domček*, *Maťko a Kubko*, *Ježko Pichliačik*, *Budkáčik a Dubkáčik*, *Babka Gaunerka*, *Opica Škorica*, *Janko Hraško*, *Anna zo Zeleného domu*, *Kapitán Kukuk*, *Ako krstil medveďa*, *Mimi a Liza*, *Shrek*, *Charlie a továreň na čokoládu*, *Zlodejka kníh*, *Nekonečný príbeh*, *Alica v krajine zázrakov*, *Opice z našej police*.

Českí a slovenskí žiaci si knihy požičiavali zo školskej knižnice, z verejnej knižnice alebo si ich priniesli z domova. Na zadnú stranu záložiek často napísali názov knihy a autora, aby rovesník z partnerskej školy vedel, akú knihu mu darca odporúča prečítať. Na záložkách sa objavovali aj citáty, kresby obľúbených hrdinov i literárne motívy vyjadrujúce lásku ku knihám. Niektorí žiaci pridali poštové alebo mailové adresy, prípadne aj kontakty na sociálne siete (napr. Facebook, Instagram), aby mohli udržiavať priateľské vzťahy aj po ukončení česko-slovenského projektu.

Čitateľské aktivity

Doplňujúcim programom výroby záložiek boli najčastejšie tieto kreatívne a zábavné čitateľské aktivity: čitateľské dielne, tvorivé workshopy s knihami, hodiny hlasného čítania, čítanie v školskom rozhlase, maľované alebo zážitkové čítanie, literárne kvízy, preklady priateľských listov od rovesníkov do národných jazykov, spoločné ranné čítanie kníh, besedy žiakov o obľúbených knihách, čitateľské maratóny, literárne kvízy, recitačné súťaže, čítanie dobrodružných príbehov a rozprávok staršími žiakmi mladším žiakom, dramatizácie básničiek a rozprávok, tvorba pracovných listov, leporel, komiksov a ilustrácií podľa námetu z prečítaných alebo vypočutých audio príbehov, tvorivé čitateľské dielne, písanie čitateľských

denníkov, pasovanie žiakov za čitateľov školskej knižnice, riešenie hádaniek, rozhlasové relácie o tvorbe záložiek a odporúčanie kníh.

Školskí koordinátori v oboch republikách pripravili originálne čitateľské akcie, ako boli napríklad: *Týždeň knižných hrdinov*, *Čítaj 20 minút denne so svojou záložkou*, *Deň vzniku samostatného česko-slovenského štátu*, *Číta celá rodina*, *Čítanie s pohybom*, *Deň čitateľských kútikov*, *Oslavujme Medzinárodný deň školských knižníc*.

Taktiež mnohí školskí koordinátori spolu so žiakmi čítali ukážky zo známych slovenských a českých kníh a prekladali priateľské listy. Starší žiaci navyše pripravovali prezentácie o partnerskej krajine.

Výmena záložiek

Školy do balíkov so záložkami najčastejšie pridávali d'akované listy a propagačné materiály o škole, obci, meste či regióne, obrazové publikácie, rozprávkové knihy a populárno-náučné publikácie, turistických sprievodcov, básnické zbierky, cédečká s ľudovými rozprávkami alebo s pesničkami naspievanými žiakmi, školské časopisy a rôzne darčeky, ktoré buď ručne vyrobili, alebo zakúpili. Medzi tieto predmety patrili napríklad pastelky, nálepky, pohľadnice, tašky, perá, šiltovky, omaľovánky, zápisníky, bižutéria, magnetky, kľúčenky, pohľadnice, sladkosti a kalendáre na rok 2026.

Niektoré školy k záložkám priložili aj sprievodné priateľské listy, osobné listy od žiakov, fotografie z priebehu výroby záložiek alebo zoznamy kníh, ktoré žiakov inšpirovali pri ich tvorbe.

Mnohé školy vystavovali záložky na chodbách, v triedach alebo priamo v školskej knižnici. Okrem toho školy pravidelne uverejňovali články v školských časopisoch či regionálnych novinách a zverejňovali na webových sídlach stručné informácie o priebehu česko-slovenského projektu spolu s fotografiami najkrajších záložiek. Týmto spôsobom predstavili širokej školskej komunite i verejnosti kreativitu a úsilie žiakov pri podpore čítania a upevňovaní priateľstva medzi rovesníkmi z oboch republík.

Niektorí školskí koordinátori sa dohodli na pokračovaní spolupráce prostredníctvom zasielania vianočných pozdravov, návštevy partnerskej školy počas školského výletu v júni 2026 alebo dokonca zorganizovania video konferencie medzi partnerskými školami na prehĺbenie priateľstva a výmeny čitateľských zážitkov.

Výber z vyjadrení školských koordinátorov za Českú republiku a za Slovenskú republiku

„Projekt prirodzene rozvíjal záujem o čítanie, tvorivosť a schopnosť vyjadriť vlastný názor, medzinárodné priateľstvá i porozumenie medzi českými a slovenskými žiakmi. Vďaka spolupráci s partnerskou školou mali žiaci možnosť spoznať, aké knihy čítajú ich rovesníci na Slovensku, a rozšíriť si tak čitateľské obzory.“

Eva Illová, Základní škola, Nábřeží, Hulín, ČR

„Tento projekt nerozvíja u žiakov iba čítanie, ale zároveň prispieva k nadväzovaniu nových priateľstiev a spoznávaniu života v inej krajine.“

Denisa Bížová, Základní škola, Ronov nad Doubravou, ČR

„Tento projekt sa stal príležitosťou na rozvoj nielen kreativity, ale aj verbálnych a komunikačných zručností žiakov, ktorí sa medzi sebou zdieľali o svojich názoroch, nápadoch a očakávaniach. Zároveň projekt ukázal, aké dôležité je podporovať vzájomnú spoluprácu medzi školami a rozvíjať u žiakov schopnosti, ktoré sú dôležité nielen pre ich školský život, ale aj pre ich osobný rozvoj.“

Miloš Bendík, Speciální základná škola, Banská Štiavnica, SR

„Projekt sa žiakom našej školy veľmi páči. Mnohí žiaci radi trávia čas v školskej knižnici pri dobrej knihe, radi čítajú. Pri výrobe záložiek využívajú svoje vedomosti z prečítaných kníh, rozvíjajú svoju predstavivosť, fantáziu, sú kreatívni. Výroba záložiek nevyvoláva rivalitu, ale stmeluje triedne priateľstvá, prináša radosť z možnosti obdarovania a zároveň sa žiaci tešia z darčeka.“

Lucia Holováčová, Základná škola s materskou školou, Dolná Strehová, SR

Prínos česko-slovenského projektu

Výmena záložiek opätovne pomohla českým a slovenským pedagógom, vychovávateľom v školských kluboch detí a školským knihovníkom hrou a zábavnou formou získať žiakov pre čítanie s radosťou. Zároveň podporila ich pozitívny vzťah ku knihám a ku školskej knižnici a motivovala ich, aby s nadšením rozvíjali svoje čitateľské záujmy i osobné talenty.

Projekt tiež prispel k vytváraniu živých priateľských spoločenstiev, v ktorých sa žiaci učili navzájom si pomáhať, spolupracovať a zapájať sa do tímovej práce s cieľom podporiť vzájomnú súdržnosť a zažiť spoločnú radosť z čítania a zdieľania čitateľských zážitkov.

Výroba záložiek, najmä ich výtvarná stránka, pomohla žiakom rozvíjať jemnú motoriku, tvorivosť, predstavivosť, fantáziu, emočnú inteligenciu a zároveň im umožnila uspokojiť estetické cítenie a potrebu seberealizácie. Táto činnosť priniesla radosť všetkým žiakom – vrátane žiakov s mentálnym postihnutím, s narušenou komunikačnou schopnosťou či zo sociálne alebo jazykovo znevýhodneného prostredia, ktorí mimo školy nemajú prístup ku knihám. Obohatila ich o skúsenosť zo sústredenej práce a o pocit hrdosti na vlastný výkon.

Žiaci sa zároveň učili preberať zodpovednosť a spoluurozhdovať o aktivitách, ktoré sa ich osobne týkali. Učili sa tiež čestne plniť svoje záväzky voči – často neznámemu – kamarátovi z partnerskej školy.

Pridanou hodnotou česko-slovenského projektu bolo aj oživenie vyučovacieho procesu, podpora medzipredmetových vzťahov a rozšírenie vedomostí žiakov z českého a slovenského jazyka, literatúry, vlastivedy, geografie, prírodovedy, výtvarnej i pracovnej výchovy. Zároveň sa žiaci prirodzene zoznamovali s oboma jazykmi v písanej podobe.

Bonusom projektu bolo aj nadviazanie spolupráce medzi školami, spoznávanie jazyka, literatúry, histórie, kultúry či regionálnych zvykov oboch republík, ako aj upevňovanie medziľudských vzťahov v triedach – pri spoločnej výrobe záložiek a realizácii rozmanitých čitateľských aktivít.

Pod'akovanie

Naše vŕucne pod'akovanie patŕí **všetkým**, ktorí sa slobodne a dobrovoľne zapojili do česko-slovenského projektu a podieľali sa na jeho príprave, propagácii, realizácii a hodnotení v Českej republike a Slovenskej republike.

Ďakujeme **tvorivým, inšpirujúcim, obdivuhodným a nesmierne ochotným českým a slovenským školským koordinátorom** česko-slovenského projektu za prijatie pridelenej partnerskej školy, za výbornú organizáciu výroby záložiek na svojej škole, ako aj za neochvejnú podporu žiakov pri tvorbe motívov v súlade s vyhlásenou témou a za priateľskú komunikáciu so svojou partnerskou školou.

Osobitné pod'akovanie patŕí im a ich vzácnym kolegom za všetky originálne, tvorivé a pútavé aktivity, ktoré zrealizovali na podporu kreatívneho čítania v triedach a školských knižniciach.

Oprávnene im patŕí naša veľká vďaka, úprimný obdiv a hlboká úcta.

Špeciálne pod'akovanie

Naša úprimná a hlboká vďačnosť patŕí aj českým a slovenským žiakom základných škôl a osemročných gymnázií za to, že sa opäť stali nezvyčajnými poslami priateľstva a

dobrosrdečnosti. Svoje nadšenie, nadanie a talenty využili na ušľachtilý cieľ – sebvzdelávanie, vzdelávanie druhých a budovanie živých priateľstiev v triedach i medzi školami.

Zvlášťne poďakovanie

Zvlášť chceme poďakovať všetkým **slovenským školám**, ktoré z dôvodu menšieho počtu prihlásených českých škôl s pokorou a porozumením prijali za svojho partnera inú slovenskú školu.

Pod'akovanie českému partnerovi

Veľká vďaka patrí **zástupcom Knížnice Jiřího Mahena v Brne** za možnosť spoločne pokračovať v realizácii česko-slovenského projektu. Osobitne ďakujeme riaditeľke knižnice **Ing. Libuši Nivnickej** za jej veľkorysosť pri podpore čítania, budovaní priateľských vzťahov medzi českými a slovenskými základnými školami a osemročnými gymnáziami, ako aj pri spoznávaní jazyka, literatúry, histórie, kultúry a regionálnych zvykov oboch republík.

Vypracovala:

Mgr. Rozália Cenigová (21. 11. 2025)
metodička a odborná garantka česko-slovenského projektu
Oddelenie knižničných a informačných služieb
Odbor podpory neformálneho vzdelávania a školského športu
Národný inštitút vzdelávania a mládeže
Pracovisko Hálova 6
851 01 Bratislava
Slovenská republika
Tel.: +421 2 68 208 610, e-mail: rozalia.cenigova@nivam.sk
www.nivam.sk

Organizátori:

